DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

12. februar 2009 *

I sag C-93/08,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (Letland) ved afgørelse af 14. februar 2008, indgået til Domstolen den 28. februar 2008, i sagen:

**Schenker SIA**

mod

**Valsts ieņēmumu dienests,**

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.W.A. Timmermans, og dommerne J.-C. Bonichot, J. Makarczyk, P. Kūris og C. Toader (refererende dommer),

* Processprog: lettisk.

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: fuldmægtig R. Şereş,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 4. december 2008,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Schenker SIA ved bestyrelsesmedlem A. Tauriņš, bistået af advokāte I. Faksa

— Valsts ieņēmumu dienests ved Dz. Jakāns, som befuldmægtiget, bistået af E. Krimela, som befuldmægtiget

— den lettiske regering ved E. Balode-Buraka, E. Eihmane og K. Drēviņa, som befuldmægtigede

— den tjekkiske regering ved M. Smolek, som befuldmægtiget

— den græske regering ved O. Patsopoulou og Z. Chatzipavlou, som befuldmægtigede

— den finske regering ved J. Heliskoski, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved E. Kalniņš og S. Schønberg, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

## Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører artikel 11 i Rådets forordning (EF) nr. 1383/2003 af 22. juli 2003 om toldmyndighedernes indgriben over for varer, der mistænkes for at krænke visse intellektuelle ejendomsrettigheder, og om de foranstaltninger, som skal træffes over for varer, der krænker sådanne rettigheder (EUT L 196, s. 7).

2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem selskabet Schenker SIA (herefter »Schenker«) og Valsts ieņēmumu dienests (statsskattedirektoratet)

vedrørende en bøde, som dette selskab er pålagt efter tilintetgørelsen af varer, der mistænkes for at krænke en intellektuel ejendomsrettighed.

## Retsforskrifter

*Fællesskabsbestemmelser*

3 Forordning nr. 1383/2003 har ophævet og erstattet Rådets forordning (EF) nr. 3295/94 af 22. december 1994 om foranstaltninger med henblik på at forbyde overgang til fri omsætning, udførsel, genudførsel og henførsel under en suspensionsprocedure af varemærkeforfalskede og piratkopierede varer (EFT L 341, s. 8).

4 Tredje, femte, niende og tiende betragtning til forordning nr. 1383/2003 lyder således:

»3) Når de varemærkeforfalskede varer, de piratkopierede varer og generelt de varer, som krænker en intellektuel ejendomsret, har deres oprindelse i eller hidrører fra tredjelande, er det vigtigt at forbyde indførslen til Fællesskabets toldområde, […] og at indføre en egnet procedure, der sætter toldmyndighederne i stand til at gribe ind for at sikre overholdelsen af et sådant forbud under de bedst mulige betingelser.

[…]

5) Toldmyndighedernes indgriben bør enten bestå i at suspendere frigivelsen til fri omsætning, udførslen eller genudførslen af varer, som mistænkes for at være varemærkeforfalskede varer, piratkopierede varer eller varer, der krænker visse intellektuelle ejendomsrettigheder, eller i at tage sådanne varer i bevaring […] i det tidsrum, der er nødvendigt for at afgøre, hvorvidt det rent faktisk drejer sig om disse varer.

[…]

9) For at lette anvendelsen af forordningen såvel for toldvæsenet som for rettighedsindehaverne bør der ligeledes fastsættes en mere fleksibel procedure, som hjemler tilintetgørelse af varer, som krænker visse intellektuelle ejendomsrettigheder uden indledning af en procedure, som har til formål at fastslå, om der har fundet en krænkelse sted af en intellektuel ejendomsret i henhold til de nationale retsbestemmelser.

10) Det bør fastlægges, hvilke foranstaltninger der skal træffes med hensyn til de pågældende varer, hvis det fastslås, at de er varemærkeforfalskede varer, piratkopierede varer eller generelt varer, som krænker visse intellektuelle ejendomsrettigheder. Sådanne foranstaltninger bør ikke alene bevirke, at de ansvarlige for handelen med varerne ikke får økonomisk fordel af transaktionen og pålægges sanktioner, men bør også effektivt forebygge yderligere transaktioner af samme art.«

5 Artikel 2, stk. 1, litra a), nr. i), i forordning nr. 1383/2003 bestemmer:

»[1.] I denne forordning forstås ved […]:

a) »Varemærkeforfalskede varer« […]:

i) Varer, herunder deres emballage, hvorpå der uden tilladelse er anbragt et varemærke, som er identisk med — eller som ikke umiddelbart kan skelnes fra — et gyldigt registreret varemærke for varer af samme type, og som derved krænker den pågældende varemærkeindehavers rettigheder i henhold til [fællesskabsretten] […] eller ifølge [den nationale] lovgivning […]«

6 Forordningens artikel 10, første afsnit, bestemmer:

»De gældende bestemmelser i den medlemsstat, på hvis område varerne befinder sig i en af de i artikel 1, stk. 1, omhandlede situationer, finder anvendelse med henblik på at fastslå, om der har været tale om en krænkelse af en intellektuel ejendomsret i henhold til nationale bestemmelser.«

7 Forordningens artikel 11, stk. 1, lyder således:

»1. Hvis toldmyndigheder har […] taget varer, der er under mistanke for krænkelse af en intellektuel ejendomsret, i bevaring, […] kan medlemsstaterne i overensstemmelse med national lovgivning fastsætte, at der med rettighedsindehaverens samtykke anvendes en lempelig procedure, der giver toldmyndighederne mulighed for at afstå disse varer til tilintetgørelse under toldkontrol, uden at det er nødvendigt at fastslå, om der har været tale om en krænkelse af en intellektuel ejendomsret i henhold til de nationale retsbestemmelser. Med henblik herpå sørger medlemsstaterne i overensstemmelse med deres nationale lovgivning for, at følgende betingelser er opfyldt:

— at rettighedsindehaveren inden for en frist på ti arbejdsdage […] efter modtagelse af meddelelsen omhandlet i artikel 9 skriftligt meddeler toldmyndighederne, at de varer, der er genstand for den omhandlede procedure, krænker en intellektuel ejendomsret, som omhandlet i artikel 2, stk. 1, og giver disse myndigheder klarererens eller vareihændehaverens skriftlige samtykke i, at de afstås til tilintetgørelse […] Denne frist kan i særlige tilfælde forlænges med ti arbejdsdage

— at tilintetgørelsen, medmindre andet er fastsat i national lovgivning, finder sted for rettighedsindehaverens regning og på dennes ansvar, og at der forud herfor systematisk vil blive udtaget prøver, som opbevares af toldmyndighederne på betingelser, som gør det muligt for dem at fremlægge et fyldestgørende bevismateriale under retssager i den medlemsstat, hvor det måtte vise sig nødvendigt at anvende dette.«

8 Artikel 18 i forordning nr. 1383/2003 fastsætter:

»Hver medlemsstat fastsætter, hvilke sanktioner der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af denne forordning. Disse sanktioner skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.«

*De nationale bestemmelser*

9 Artikel 201.12, stk. 2, i Administratīvo pārkāpumu kodekss (lettisk lov om administrative lovovertrædelser) bestemmer:

»Den, der henfører varemærkeforfalskede og piratkopierede varer under en toldprocedure eller midlertidigt besidder sådanne varer, straffes med en bøde på mellem 50 og 250 [lettiske] lats [LVL] for så vidt angår fysiske personer og på mellem 500 og 5 000 lats for så vidt angår juridiske personer, og varerne beslaglægges.«

**Hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål**

10 Selskabet Schenker, der er et toldklarererselskab, varetog i overensstemmelse med en kontrakt med selskabet Rovens SIA (herefter »Rovens«), der var modtageren af varerne, i eget navn og for modtagerens regning overgangen til fri omsætning af varer påført mærket »Nokia«.

11 Den 16. februar 2005 fik Rīgas muitas iestāde (toldkontoret i Riga) i forbindelse med en kontrol af de indførte varer mistanke om, at der var tale om forfalskninger.

12 I overensstemmelse med artikel 9 i forordning nr. 1383/2003 tog toldmyndighederne varerne i bevaring og udtog nogle vareprøver, som de fremsendte til en repræsentant for Nokia Corp., der er indehaver af varemærket »Nokia«, for at opnå en udtalelse herfra. De underrettede ligeledes Rovens om denne procedure.

13 Den 1. marts 2005 meddelte Nokia Corp. toldmyndighederne, at man forhandlede med Rovens om muligheden for at anvende den lempelige procedure for tilintetgørelse af de tilbageholdte varer, og anmodede om, at tilbageholdelsen af de nævnte varer blev forlænget med ti dage.

14 Den 3. marts 2005 meddelte Nokia Corp. toldmyndighederne, at de tilbageholdte varer var forfalskede. Den 4. marts 2005 indgik Nokia Corp. og Rovens en aftale om tilintetgørelse af de pågældende varer for Rovens' regning, og de fremlagde aftalen for toldmyndighederne den 11. marts 2005.

15 Den 1. april 2005 udfærdigede toldmyndighederne en erklæring, hvori det anførtes, at Schenker i sin egenskab af »klarerer« havde overtrådt artikel 9 og 16 i forordning nr. 1383/2003. På grundlag af den udtalelse, Nokia Corp. havde fremsat den 3. marts 2005, fastslog toldmyndighederne således, at Schenker havde begået en administrativ

lovovertrædelse som omhandlet i artikel 201.12, stk. 2, i loven om administrative lovovertrædelser, og pålagde Schenker en bøde på 500 LVL.

16 Schenker påklagede forgæves denne afgørelse til statsskattedirektoratets direktør. Derefter anlagde selskabet sag ved Administratīvā rajona tiesa (regional forvaltningsdomstol) med påstand om annullation af den nævnte afgørelse, idet selskabet gjorde gældende, at artikel 11 i forordning nr. 1383/2003 reelt giver mulighed for at undlade at fastslå, at varerne er forfalskede. Schenker tabte sagen.

17 Apgabaltiesa (regional appeldomstol), som sagen blev appelleret til, var af den opfattelse, at den nævnte artikel 11 ikke fandt anvendelse, eftersom aftalen om tilintetgørelse af varerne først var blevet indgået efter, at toldmyndighederne havde foretaget kontrollen af, om der forelå en krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

18 Schenker indgav herefter kassationsanke til Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (Republikken Letlands højesteret, afdelingen for forvaltningssager), som har besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 11 i forordning nr. 1383/2003 fortolkes således, at det i en situation, hvor indehaveren af en intellektuel ejendomsrettighed (rettighedsindehaveren) aftaler med klarereren eller ejeren af varerne, at disse afstås til tilintetgørelse, eller indleder forhandlinger med hensyn til muligheden for, at varerne afstås til tilintetgørelse, og toldstedet som led i denne procedure modtager oplysninger om, at varerne er forfalskede, er udelukket at pålægge klarereren eller ejeren af varerne en sanktion i medfør af national lovgivning?«

**Om det præjudicielle spørgsmål**

19 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om det forhold, at den lempelige procedure fastsat i artikel 11 i forordning nr. 1383/2003 indledes med samtykke fra indehaveren af en intellektuel ejendomsrettighed og fra importøren, fratager de kompetente nationale myndigheder beføjelsen til at pålægge dem, der er ansvarlige for indførslen af sådanne varer på Fællesskabets toldområde, en »sanktion« som omhandlet i forordningens artikel 18, såsom en administrativ bøde.

*Indlæg for Domstolen*

20 Ifølge Schenker giver forordning nr. 1383/2003 ikke toldmyndighederne mulighed for at pålægge en sanktion, når der er indledt en lempelig procedure mellem indehaveren af en intellektuel ejendomsrettighed og importøren, dels fordi tilintetgørelsen af de pågældende varer i sig selv udgør en sanktion, og dels fordi toldmyndighederne ikke er berettiget til at blande sig i løsningen af konflikter, der er opstået mellem private parter, og som udelukkende er af privatretlig karakter og henhører under domstolene. I øvrigt er det ikke Schenker, der som toldklarerer skal være genstand for en administrativ sanktion, såsom en bøde, i stedet for importøren eller producenten.

21 I hovedsagen har toldmyndighederne desuden pålagt den omtvistede bøde udelukkende på grundlag af den ensidige erklæring fra varemærkeindehaveren. Selskabet betvivler imidlertid, at denne erklæring skulle udgøre tilstrækkeligt bevis for at fastslå en »krænkelse af en intellektuel ejendomsret« i henhold til forordning nr. 1383/2003, og dette synspunkt har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber tilsluttet sig.

22 Valsts ieņēmumu dienests, den lettiske, tjekkiske, græske og finske regering såvel som Kommissionen er hver især af den opfattelse, at anvendelse af den »lempelige procedure« i henhold til artikel 11 i forordning nr. 1383/2003 ikke fratager de kompetente myndigheder muligheden for at pålægge sanktioner som omhandlet i forordningens artikel 18, eftersom medlemsstaterne er forpligtede til at pålægge »sanktioner«, som er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har en afskrækkende virkning, når der foreligger krænkelser af en intellektuel ejendomsret, således som det også følger af tiende betragtning til forordningen.

*Domstolens besvarelse*

23 For så vidt angår de kompetente myndigheders mulighed for at pålægge en »sanktion« som omhandlet i artikel 18 i forordning nr. 1383/2003, når de berørte parter har indledt en »lempelig procedure« i henhold til forordningens artikel 11, bemærkes, at denne lempelige procedure er indført for at lette anvendelsen af forordning nr. 1383/2003 såvel for toldvæsenet som for indehaverne af intellektuelle ejendomsrettigheder, således som det fremgår af niende betragtning til forordningen.

24 Når det kompetente toldsted således i henhold til artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 1383/2003 — i forlængelse af afgørelsen om at imødekomme en rettighedsindehavers anmodning om indgriben — konstaterer, at de pågældende varer er under mistanke for krænkelse af en intellektuel ejendomsret, suspenderer det frigivelsen eller tager de pågældende varer i bevaring med henblik på at fastslå en krænkelse af den intellektuelle ejendomsret.

25 Afsluttes denne procedure ikke inden for den fastsatte frist, kan dette imidlertid bevirke dels, at varer, som krænker visse intellektuelle ejendomsrettigheder, indføres på Fællesskabets toldområde, og dels at varemærkeindehaveren, når han indgiver en

anmodning om indgriben, i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, andet afsnit, i forordning nr. 1383/2003 ledsager denne anmodning af en erklæring, hvorved han forpligter sig til at betale samtlige udgifter, der afholdes i henhold til denne forordning i forbindelse med varernes opbevaring under toldkontrol i medfør af artikel 9 og eventuelt artikel 11.

26 For at afhjælpe de ulemper, der er forbundet med navnlig procedurens varighed og omkostningerne til oplagring, som afholdes af indehaveren af den intellektuelle ejendomsrettighed, muliggør forordning nr. 1383/2003 en lempelig procedure, hvorved denne rettighedsindehaver med samtykke fra klarereren, vareihændehaveren eller ejeren af de mistænkte varer kan få varerne tilintetgjort under toldmyndighedernes kontrol, uden at det er nødvendigt at indlede en procedure, som har til formål at fastslå, om der har fundet en krænkelse sted af en intellektuel ejendomsret i henhold til national lovgivning, således som det fremgår af niende betragtning til forordningen.

27 Indledningen af en sådan lempelig procedure, hvis anvendelse i medlemsstaternes nationale retsordener er helt fakultativ, fratager imidlertid ikke medlemsstaternes myndigheder beføjelsen til at anvende en »sanktion« som omhandlet i artikel 18 i forordning nr. 1383/2003, eftersom denne bestemmelse forpligter medlemsstaterne til at sanktionere overtrædelser af denne forordning.

28 Som det fremgår af tredje betragtning til forordning nr. 1383/2003, skal indførslen til Fællesskabets toldområde af varer, som krænker en intellektuel ejendomsret, generelt forbydes.

29 I dette øjemed er medlemsstaterne ifølge artikel 18 i forordning nr. 1383/2003, sammenholdt med tiende betragtning til forordningen, forpligtede til at fastsætte sanktioner, som er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har en afskrækkende virkning i tilfælde af overtrædelse af forordningen.

30 I modsætning til, hvad Schenker har anført, skal tilintetgørelse af varer som afslutning på en fakultativ procedure, der er betinget af en aftale mellem varemærkeindehaveren og importøren, imidlertid ikke anses for en sanktion pålagt af en national myndighed under anvendelse af de sanktionsbestemmelser, som medlemsstaterne er forpligtede til at fastsætte i henhold til artikel 18 i forordning nr. 1383/2003.

31 Som den tjekkiske og finske regering med rette har gjort gældende, er det endvidere udtrykkeligt fastsat i artikel 11, stk. 1, andet led, i forordning nr. 1383/2003, at der forud for tilintetgørelsen systematisk vil blive udtaget prøver, som opbevares af toldmyndighederne på betingelser, som gør det muligt for dem at fremlægge et fyldestgørende bevismateriale under retssager i den medlemsstat, hvor det måtte vise sig nødvendigt at anvende dette.

32 Endelig bemærkes vedrørende karakteren af det bevismateriale, der er fornødent med henblik på fastlæggelse af krænkelse af en intellektuel ejendomsret, at det i henhold til artikel 10 i forordning nr. 1383/2003 er de gældende bestemmelser i den medlemsstat, på hvis område varerne befinder sig i en af de i forordningens artikel 1, stk. 1, omhandlede situationer, der finder anvendelse med henblik på at fastslå, om der har været tale om en krænkelse af en intellektuel ejendomsret i henhold til nationale bestemmelser.

33 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at det forhold, at den lempelige procedure, der er fastsat i artikel 11 i forordning nr. 1383/2003, indledes med samtykke fra indehaveren af en intellektuel ejendomsrettighed og fra importøren, ikke fratager de kompetente nationale myndigheder beføjelsen til at pålægge dem, der er ansvarlige for indførslen af sådanne varer på Fællesskabets toldområde, en »sanktion« som omhandlet i forordningens artikel 18, såsom en administrativ bøde.

**Sagens omkostninger**

34 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

**Det forhold, at den lempelige procedure, der er fastsat i artikel 11 i Rådets forordning (EF) nr. 1383/2003 af 22. juli 2003 om toldmyndighedernes indgriben over for varer, der mistænkes for at krænke visse intellektuelle ejendomsrettigheder, og om de foranstaltninger, som skal træffes over for varer, der krænker sådanne rettigheder, indledes med samtykke fra indehaveren af en intellektuel**

**ejendomsrettighed og fra importøren, fratager ikke de kompetente nationale myndigheder beføjelsen til at pålægge dem, der er ansvarlige for indførslen af sådanne varer på Det Europæiske Fællesskabs toldområde, en »sanktion« som omhandlet i forordningens artikel 18, såsom en administrativ bøde.**

Underskrifter